

ΓΡΑΠΤΕΣ ΠΡΟΑΓΩΓΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ
ΜΑΪΟΥ 2018
ΣΤΑ ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ: ΤΜΗΜΑ: ΑΡ.:

ΤΑΞΗ: Β΄ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ: 21.05.2018

ΔΙΑΡΚΕΙΑ: 2 ΩΡΕΣ ΚΑΙ 30 ΛΕΠΤΑ

ΩΡΑ: 7:45 – 10:15

ΒΑΘΜΟΣ:

ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΩΣ:

ΟΛΟΓΡΑΦΩΣ:

Υπογρ. Καθ.:

- Να γράψετε όλες τις απαντήσεις στα φύλλα εξέτασης και όχι πάνω στο εξεταστικό δοκίμιο.
- Να γράψετε στα φύλλα εξέτασης όλα τα στοιχεία σας (ονοματεπώνυμο, τμήμα, αριθμό καταλόγου τάξης και ημερομηνία).
- Δεν επιτρέπεται η χρήση διορθωτικού υγρού (Tirrex) ή ταινίας.

ΤΟ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΟ ΔΟΚΙΜΙΟ ΑΠΟΤΕΛΕΙΤΑΙ ΑΠΟ ΟΚΤΩ (8) ΣΕΛΙΔΕΣ.

α) Αδίδακτο κείμενο:

(Μονάδες 30)

Η μάστιγα της νεολαίας

Η οικονομική ύφεση, σε συνδυασμό με τις τεχνολογικές εξελίξεις στους τομείς της παραγωγής, της οργάνωσης και της διοίκησης των επιχειρήσεων είναι δύο από τις σπουδαιότερες αιτίες που συντέιναν στη διόγκωση του προβλήματος της ανεργίας. Το πρόβλημα αυτό παρουσιάζεται οξύτερο στα κοινωνικά στρώματα που βρίσκονται σε μεταβατική κατάσταση και δεν έχουν σταθεροποιήσει τη θέση και τη σχέση τους με τον κοινωνικό οργανισμό. Το τέλος των σπουδών για τους νέους και η αρχή της επαγγελματικής σταδιοδρομίας είναι ένα μεταβατικό στάδιο, μια εποχή αναμονής και αναζήτησης.

Αν η εποχή αυτή χαρακτηριζόταν από την περισυλλογή που απαιτεί η προετοιμασία για την άσκηση ενός επαγγέλματος, θα ήταν γόνιμη και δημιουργική. Τα πράγματα όμως είναι εντελώς διαφορετικά. Οι περισσότεροι νέοι αισθάνονται πως κανείς δεν τους έχει ανάγκη, πως πρέπει να αγωνιστούν για να γίνουν αντικείμενο προσοχής και πως η προσφορά τους, το δυναμικό τους, κάθε άλλο παρά θετικό ρόλο παίζει στην αγορά εργασίας.

Έτσι, αρχίζει ο μαραθώνιος της αναζήτησης οποιασδήποτε δουλειάς, οποιασδήποτε απασχόλησης που θα προσφέρει χρήματα και θα δώσει προσωρινές λύσεις στο μόνιμο πρόβλημα της οικονομικής ανεξαρτησίας και της δημιουργικής ένταξης στον κοινωνικό οργανισμό. Όμως το ζήτημα δεν είναι να απασχοληθεί ο νέος, αλλά να εργαστεί. Στόχος του δεν είναι να αποκτήσει το χαρτζιλίκι της μέρας, αλλά να βελτιώσει τις συνθήκες της ζωής του και να της δώσει τη μορφή και την ποιότητα που ο ίδιος επιδιώκει. Οι ευκαιριακές ασχολίες λειτουργούν ως διέξοδοι που μεταθέτουν το πρόβλημα χωρίς να το λύνουν. Δημιουργούν μια ψευδαίσθηση ανεξαρτησίας, χωρίς όμως να αποδεσμεύουν το δημιουργικό δυναμικό που κυοφορείται.

Τα ιδανικά, όμως, ακόμα και όταν δεν πραγματώνονται, ακόμα και όταν οι αξίες που μεταφέρουν δε γίνονται τρόπος ζωής, δεν ξεχνιούνται. Αντίθετα, μεταστοιχειώνονται σε σκοτεινή μάζα που βαραίνει την ψυχή μεταστρέφοντας τη δημιουργικότητα σε άρνηση, την κριτική σκέψη σε κυνισμό και την ενεργητικότητα σε παραίτηση. Είναι φυσικό, λοιπόν, να βλέπει ο νέος την κοινωνία με επιφύλαξη· να τη θεωρεί αποκλειστικά υπεύθυνη για τη στέρηση του δικαιώματός του να ρυθμίζει τη ζωή του έχοντας εξασφαλίσει -εκτός από την οικονομική ανεξαρτησία-, τη δυνατότητα να νιώθει χρήσιμος για τον εαυτό του και τους άλλους.

Η ανεργία είναι η μάστιγα της νεολαίας γιατί πλήττει την αξιοπρέπειά της υπονομεύοντας τη θέληση και καταστρέφοντας τα οράματά της για έναν καλύτερο κόσμο. Είναι μάστιγα γιατί αφήνει τον νέο εκτεθειμένο στις κάθε λογής «εύκολες λύσεις» που προσφέρει η κοινωνία μας, ωθώντας τον στην ανευθυνότητα ή ακόμη και την εγκληματικότητα. **Ας μην ξεχνάμε ότι στην αρχαία Ρώμη την τύχη των πολιτικών πραγμάτων καθόριζε ο όχλος των ανέργων και των εξαθλιωμένων πολιτών, που πουλούσαν την ψήφο τους στον άρχοντα που υποσχόταν περισσότερο σιτάρι και ακόμη περισσότερα θεάματα.**

Η ανεργία, σε τελευταία ανάλυση, είναι μάστιγα για κάθε κοινωνία, αφού αφήνει ανενεργό ένα μεγάλο μέρος του νεανικού πληθυσμού, το οποίο θα μπορούσε να συμβάλει όχι μόνο στην αύξηση της παραγωγικότητας, αλλά και στην ανανέωση των παραγωγικών, οικονομικών και διοικητικών μηχανισμών, με καινούριες ιδέες, μεθόδους και οράματα.

Άρης Γιαβρής, Η οργάνωση του λόγου, Τόμος Α', ψηφιακή έκδοση 2011. (Διασκευή)

I. ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ ΚΑΙ ΜΟΡΦΗΣ

(Μονάδες 30)

1. Αφού μελετήσετε προσεκτικά το πιο πάνω κείμενο, να γράψετε περίληψη έκτασης 120-140 λέξεων. Το κείμενό σας πρόκειται να δημοσιευτεί στη στήλη της μαθητικής εφημερίδας με τίτλο «Σύγχρονοι Προβληματισμοί». **(μονάδες 8)**

2. «Ας μην ξεχνάμε ότι στην αρχαία Ρώμη την τύχη των πολιτικών πραγμάτων καθόριζε ο όχλος των ανέργων και των εξαθλιωμένων πολιτών, που πουλούσαν την ψήφο τους στον άρχοντα που υποσχόταν περισσότερο σιτάρι και ακόμη περισσότερα θεάματα.» (§5)

Να εξηγήσετε πώς λειτουργεί μέσα στο κείμενο το ιστορικό παράδειγμα συνδέοντάς το με το περιεχόμενο του κειμένου. Να αναπτύξετε την άποψή σας σε μία παράγραφο 80 λέξεων. **(μονάδες 4)**

3. Στο δοκίμιο γίνεται ευρεία χρήση της συνυποδηλωτικής/μεταφορικής λειτουργίας της γλώσσας. Να εντοπίσετε μία τέτοια περίπτωση και να εξηγήσετε τι επιδιώκει ο δοκιμιογράφος με αυτή την επιλογή. **(μονάδες 2)**

4. Να γράψετε ποιος τρόπος και ποιο μέσο πειθούς χρησιμοποιείται στην πρώτη (§1) παράγραφο («Η οικονομική ύφεση... αναζήτησης»). Να αιτιολογήσετε την απάντησή σας παραθέτοντας σχετικό απόσπασμα από την παράγραφο. **(μονάδες 4)**

5. Να γράψετε μία δική σας πρόταση – κατακλείδα για την πέμπτη (§5) παράγραφο («Η ανεργία... περισσότερα θεάματα.»). Η κατακλείδα σας πρέπει να συνάδει τόσο με το περιεχόμενο όσο και με το ύφος της παραγράφου. **(μονάδες 4)**

II. ΛΕΞΙΛΟΓΙΚΑ

(μονάδες 8)

1. α. Να αναλύσετε τις λέξεις στα συνθετικά τους.
- β. Να σχηματίσετε με το β' συνθετικό κάθε λέξης μία καινούργια απλή ή σύνθετη λέξη.

καθόριζε, παραγωγικών

(μονάδες 4)

2. Η λέξη **αξία** είναι πολύσημη. Να γράψετε δύο (2) ολοκληρωμένες προτάσεις με τη λέξη, αξιοποιώντας κάθε φορά και μία διαφορετική σημασία της.

(μονάδες 4)

III. ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΓΡΑΠΤΟΥ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΟΥ ΛΟΓΟΥ

(Μονάδες 40)

«Η οικονομική ύφεση, σε συνδυασμό με τις τεχνολογικές εξελίξεις στους τομείς της παραγωγής, της οργάνωσης των επιχειρήσεων και της διοίκησής τους είναι δύο από τις σπουδαιότερες αιτίες που συνέτειναν στη διόγκωση του προβλήματος της ανεργίας.»

Πρόκειται να εκπροσωπήσετε τη χώρα σας στη Βουλή των Εφήβων. Στην ομιλία που θα εκφωνήσετε στην ολομέλεια της Βουλής, να αναπτύξετε με τρία (3) επιχειρήματα τη σημασία της ορθής επιλογής επαγγέλματος για το άτομο και την κοινωνία και να εισηγηθείτε τρεις (3) τρόπους με τους οποίους μπορούν η πολιτεία και η εκπαίδευση να συμβάλουν στην αντιμετώπιση του φαινομένου της ανεργίας.

(Εκταση: 400 – 450 λέξεις)

ΔΙΔΑΓΜΕΝΑ ΚΕΙΜΕΝΑ

Α. Αλέξανδρος Παπαδιαμάντης, *Το μοιρολόγι της φώκιας*

«Η μικρά κατέβη ολίγα βήματα κάτω, είτα είδεν ότι ο δρομίσκος εγίνετο ακόμη πλέον απόκρημνος. Έβαλε μίαν φωνήν, κι προσπάθει ν' αναβή, να επιστρέψη οπίσω. Ευρίσκετο επάνω εις την οφρύν ενός προεξέχοντος βράχου, ως δύο αναστήματα ανδρός υπεράνω της θαλάσσης. Ο ουρανός εσκοτεινίαζε, σύννεφα έκρυπταν τα άστρα, και ήτον στην χάσιν του φεγγαριού. Επροσπάθησε και δεν εύρισκε πλέον τον δρόμον πόθεν είχε κατέλθει. Εγύρισε πάλιν προς τα κάτω, κι εδοκίμασε να καταβή. Εγλίστρησε κι έπεσε, μπλουμ! εις το κύμα. Ήτο τόσον βαθύ όσον και ο βράχος υψηλός. Δύο οργυιές ως έγγιστα. Ο θόρυβος του αυλού έκαμε να μη ακουσθή η κραυγή. Ο βοσκός ήκουσεν ένα πλαταγισμόν, αλλά εκείθεν όπου ήτο, δεν έβλεπε την βάσιν του βράχου και την άκρην του γιαλού. Άλλως δεν είχε προσέξει εις την μικράν κόρην και σχεδόν δεν είχεν αισθανθή την παρουσίαν της.

Καθώς είχε νυκτώσει ήδη, η γραία Λούκαινα είχε κάμει την αβασταγήν της, και ήρχισε ν' ανέρχεται το μονοπάτι, επιστρέφουσα κατ' οίκον. Εις την μέσην του δρομίσκου ήκουσε τον πλαταγισμόν, εστράφη κι εκοίταξεν εις το σκότος, προς το μέρος όπου ήτο ο αυλητής.

— Κείνος ο Σουραυλής θα είναι, είπε, διότι τον εγνώριζε. Δεν του φτάνει να ξυπνά τους πεθαμένους με τη φλογέρα του, μόνο ρίχνει και βράχια στο γιαλό για να χαζεύη... Σημαδιακός κι αταίριαστος είναι.

Κι εξηκολούθησε τον δρόμον της.»

Ερωτήσεις:

A1. Να εντοπίσετε στο απόσπασμα δύο (2) αφηγηματικούς τρόπους και να εξηγήσετε τη λειτουργία τους. **(μονάδες 6)**

A2. Το διήγημα δομείται πάνω στην αντίθεση ζωής και θανάτου. Να εντοπίσετε στο απόσπασμα δύο (2) στοιχεία που δικαιολογούν την πιο πάνω θέση και να εξηγήσετε ποιος είναι ο στόχος της αντίθεσης. **(μονάδες 6)**

